

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ĮSTATYMO NR. X-493 1, 2, 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 26, 29, 34, 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 6¹, 19³, 20¹, 20² STRAIPSNIAIS IR 36, 37 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija), atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Socialinės politikos grupės pastabas, patikslino ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 1, 2, 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 26, 29, 34, 38 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 6¹, 19³, 20¹, 20² straipsniais ir 36, 37 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

I. Tikslas	Įstatymo projekto tikslas – nustatyti naują socialinių paslaugų rūšį – prevencines socialines paslaugas, kurios asmenims (šeimoms) ir (ar) bendruomenėms būtų teikiamos siekiant ateityje išvengti galimų socialinių problemų ir (ar) socialinės rizikos atsiradimo, taip pat stiprinti socialinio darbo kaip profesinės veiklos prestižą, patikslinant socialinio darbo sampratą, nustatant jo įgyvendinimo sritis ir principus, socialinio darbo lygmenis, taip pat nustatant socialinių paslaugų srities darbuotojų reguliaciją, kuria siekiama socialinio darbo kaip profesinės veiklos vidinio suderinamumo, profesinės kompetencijos tobulinimo mechanizmų įdiegimo ir įgyvendinimo įvairiose socialinio darbo įgyvendinimo srityse. Įstatymo projektu taip pat siekiama sudaryti tinkamas prielaidas socialinės reabilitacijos paslaugų tęstinumui, vienodam socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugų kokybės standartų taikymui bei jų teikimui.
II. Problema	1. Šiuo metu socialinės paslaugos asmenims (šeimoms) teikiamos jau kilusioms jų socialinėms problemoms (pagal nustatytą asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį) spręsti, tačiau nėra užtikrinama galimybė asmenims (šeimoms) socialines paslaugas gauti prevenciškai. Šiuo metu socialinių paslaugų teikimas sunkumus patiriantiems asmenims (šeimoms) reikalauja daugiau investicijų, nei jų reikalaujama dirbant prevenciškai – tiek laiko, tiek žmogiškųjų išteklių, siekiant atkurti asmenų (šeimų) savarankiškumą bei gebėjimus spręsti išylančias problemas. 2. Socialinis darbas kaip profesinė veikla susiduria su iššūkiais – ministerijos

	<p>turimais duomenimis, nuolat stebimas socialinių darbuotojų trūkumas, o tai tiesiogiai susiję su socialinių paslaugų prieinamumu bei kokybe. Aukšta socialinių paslaugų kokybė yra būtina siekiant socialinių paslaugų gavėjus tiksliai ir per įmanomai trumpiausią laikotarpį įgalinti ir grąžinti į visuomenę pilnaverčiais jos nariais.</p> <p>3. Šiuo metu nėra vienodų socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugų kokybės standartų, dėl šių paslaugų finansavimo konkurso būdu yra neužtikrinamas tęstinis šias paslaugas teikiančių įstaigų finansavimas, todėl neužtikrinamas paslaugų prieinamumas, finansinis tvarumas ir kokybė.</p>
III. Poreikio keisti reguliavimą šaltinis	<p>Įstatymo projektas parengtas, vykdant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, IV skyriaus II skirsnyje nustatytus Vyriausybės prioritetinius projektus.</p>
IV. Sprendimo priemonės	<p>1. Įstatymo projekte siūloma įtvirtinti nuostatas, kuriomis siekiama nustatyti naują socialinių paslaugų rūšį – prevencines socialines paslaugas. Prevencinės socialinės paslaugos visiems asmenims (šeimoms) ir (ar) bendruomenėms būtų teikiamos nemokamai, nevertinant socialinių paslaugų poreikio. Šias paslaugas sudarytų kompleksinės paslaugos šeimai, potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieškos paslauga, darbas su bendruomene ir kitos paslaugos. Vienas Įstatymo projekto uždavinių, įvedant prevencines socialines paslaugas, – įgalinti asmenį (šeimą, bendruomenę), teikiant individualią asmens (šeimos, bendruomenės) situaciją atitinkančias socialines paslaugas, siekiant, kad asmuo (šeima, bendruomenė) sąmoningai prisiimtų atsakomybę už savo sprendimus bei savo gyvenimo kūrimą, ugdant ir skatinant pilietiškumą bei bendruomeniškumą bei užtikrinti tolygų ir aukštą teikiamų socialinių paslaugų kokybės lygį ir didinti jų prieinamumą.</p> <p>2. Sprendžiant socialiniam darbui, kaip profesinei veiklai, kylančius iššūkius, siekiama gerinti socialinio darbo kaip profesinės veiklos vidinį suderinamumą, nuolat tobulinti socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinę kompetenciją, o tuo pačiu ir gerinti socialinių paslaugų kokybę, nustatyti socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinio elgesio standartus – atitinkamomis Įstatymo projekto nuostatomis siūloma sukurti socialinių paslaugų srities darbuotojų reguliacijos mechanizmą. Socialinių paslaugų srities darbuotojų reguliaciją vykdytų keturi subjektai: Lietuvos socialinio darbo taryba, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Socialinių paslaugų srities darbuotojų etikos komisija, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka atrinktas subjektas, organizuojantis ir (ar) vykdomas socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimą.</p> <p>Įstatymo projekte siūloma tikslinti socialinio darbo sampratą, nustatyti jo įgyvendinimo sritis ir principus, socialinio darbo lygmenis, siekiant socialinio darbo kaip profesinės veiklos vidinio suderinamumo, prestižo visuomenėje gerinimo, socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimo, socialinių paslaugų kokybės stiprinimo.</p> <p>3. Įstatymo projekte siūloma priskirti socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugas socialinės priežiūros paslaugoms, siekiant užtikrinti šių paslaugų kokybę, atitiktį bendriems socialinės priežiūros paslaugų teikimo reikalavimams, bei sudaryti galimybes į šių paslaugų teikimą pritraukti naujų paslaugų teikėjų, tokiu būdu didinti socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugų prieinamumą, kokybę bei užtikrinti finansinį tvarumą.</p>

V. Įgyvendinimo kaštai	<p>Įstatymo projektui įgyvendinti 2022 m. reikėtų apie 1,350 tūkst. eurų papildomų valstybės biudžeto lėšų. Iš jų:</p> <p>1. Prevencinėms socialinėms paslaugoms:</p> <p>1.1. Įstatymo projekte reglamentuojant ir įtvirtinant bendruomeninius šeimos namus, kurie ilgalaikėje perspektyvoje duos pridėtinę naudą nuosekliai organizuojant, koordinuojant bei vykdant visas bendruomeniniams šeimos namams priskirtas funkcijas, užtikrins kokybiškų kompleksinių paslaugų šeimai prieinamumą asmenims (šeimoms) kuo arčiau jų gyvenamosios vietos. Vertinant bendruomeninių šeimos namų veiklai vykdyti reikalingas išlaidas iš valstybės biudžeto, planuojama, kad bendruomeninių šeimos namų funkcijoms vykdyti, kiekvienoje savivaldybėje numatant bent po vienus bendruomeninius šeimos namus (iš viso 60 bendruomeninių šeimos namų), iš viso reikės 750 tūkst. eurų – nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.</p> <p>1.2. Siekiant vienodos socialinių paslaugų kokybės, Įstatymo projekte siūloma įtvirtinti nuostatas dėl metodinio kompleksinių paslaugų šeimai centro – socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka atrinkto subjekto, kuris teikia metodinę pagalbą organizuojant ir (ar) teikiant kompleksines paslaugas šeimai, gerinant jų kokybę, dalijasi gerąja šių paslaugų teikimo patirtimi. Vertinant metodinio kompleksinių paslaugų šeimai centro veiklos vykdymui reikalingas išlaidas, numatoma, kad reikės 250 tūkst. eurų – nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.</p> <p>2. Socialinių paslaugų srities darbuotojų reguliacijos mechanizmo kūrimui: priėmus Įstatymo projektą, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka bus atrinktas subjektas, organizuosiantis socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimą. Atrinkto subjekto kokybiško funkcijų vykdymo užtikrinimui reikalinga 350 tūkst. eurų – nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.</p>
VI. Nauda	<p>Patvirtinus Įstatymo projektą, socialinės paslaugos būtų teikiamos ne tik siekiant padėti išspręsti jau iškilusias asmens (šeimos) socialines problemas, bet ir sudarant galimybes išvengti jų atsiradimo ateityje (kai socialinės problemos dar nekilusios). Taip pat būtų užtikrintas kompleksinių paslaugų šeimai tvarumas ir vienodas prieinamumas visų savivaldybių gyventojams. Socialinio darbo kaip profesinės veiklos reglamentavimas lemtų vieningą socialinio darbo kaip profesinės veiklos įgyvendinimą, vienodą socialinių paslaugų kokybę, paremtą tikslingu socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimu. Nustačius, kad socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugos tampa socialinėmis paslaugomis, savivaldybėms būtų sudarytos galimybės skirti socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugas tiesiogiai pagal asmenų poreikius, jos galėtų akredituotas socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugas teikiančioms socialinių paslaugų įstaigoms pervesti lėšas ir vykdyti įstatymu pavestą socialinės priežiūros teikimo kontrolę. Taip būtų didinamas socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugų prieinamumas, užtikrinama šių paslaugų kokybė ir finansinis tvarumas.</p>
VI. Suinteresuotų asmenų įtraukimas	<p>Įstatymo projektas buvo du kartus teiktas derinti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Neįgaliųjų reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės</p>

	apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos socialinių darbuotojų asociacijai, Socialinių paslaugų įstaigų vadovų asociacijai. Įstatymo projektas patikslintas pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabas (pastabos, į kurias neatsižvelgta, suderintos darbo tvarka). Su Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Neįgalųjų reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Įstatymo projektas suderintas be pastabų. Iš Lietuvos socialinių darbuotojų asociacijos, Lietuvos socialinių paslaugų įstaigų vadovų asociacijos pastabų gauta nebuvo. Visuomenės pastabų ir pasiūlymų dėl Įstatymų projektų negauta.
--	---

Įstatymo projekte vartojamos sąvokos ir jas apibrėžiantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka ir aprobuoti.

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projektu nėra perkeliama ar įgyvendinama Europos Sąjungos teisės aktai.

Įstatymo projektas ir jo lydimieji dokumentai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymo projektą parengė ministerijos Socialinių paslaugų skyriaus (vedėja Violeta Toleikienė, tel. 8 613 12459, el. p. Violeta.Toleikiene@socmin.lt; vyresnioji patarėja Eglė Kanopaitė – Gruodienė, tel. 8 695 21358, el. p. Egle.Kanopaitė@socmin.lt; patarėja Indrė Ivanauskienė, tel. 8 658 58766, el. p. Indre.Ivanauskiene@socmin.lt), ministerijos Tikslinės pagalbos skyriaus (vedėja Daiva Zabarauskienė, tel. 8 620 63987, el. p. Daiva.Zabarauskiene@socmin.lt; patarėja Vilma Karosienė, tel. 8 685 63585, el. p. Vilma.Karosiene@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas, 12 lapų.
3. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 14 lapų.
3. Aiškinamasis raštas, 23 lapai.
4. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.
5. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 4 lapai.
6. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2021-09-28 rašto Nr. (34.4-74Mr)-3-4231 „Dėl nuostatų proporcingumo vertinimo išvados pateikimo“ kopija, 2 lapai.
7. Nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti socialinio darbuotojo ir individualios priežiūros darbuotojo profesijomis ar jomis verstis, proporcingumo vertinimo išvados, 52 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė

Indrė Ivanauskienė, tel. 8 658 58766, el. p. Indre.Ivanauskiene@socmin.lt